

Zapísané označenia pôvodu výrobkov

Číslo zápisu: **132**

Znenie označenia pôvodu: **Baldovská minerálna voda**

Dátum zápisu: 22.12.1979

Prihlasovateľ: Minerálne vody, a. s., Slovenská 19, 081 86 Prešov, SK;

Typ produktu: Prírodná minerálna voda a pramenitá voda

Špecifikácia:

Názov: **Baldovská minerálna voda**

Opis poľnohospodárskeho výrobku, potraviny, použitých surovín, ich základných fyzikálnych, chemických, mikrobiologických alebo organoleptických vlastností:

Prírodná minerálna voda Baldovská je stredne mineralizovaná, uhličitá, hydrogenuhlíčanovo-vápenato-horečnatá, so zvýšeným obsahom horčička, slabo kyslá, studená, hypotonická.

Vymedzenie zemepisnej oblasti:

Zemepisná oblasť, v ktorej sa Baldovská prírodná minerálna voda vytvára, sa z hľadiska hydrogeologickej štruktúry dá vylíčiť ako infiltračná, akumulačná a výverová oblasť. Na povrchu je rozdelená do troch ochranných pasíem, ktoré sa nachádzajú v okresoch Levoča a Spišská Nová Ves, v katastrálnych územiach obcí Baldovce, Buglovce, Nemešany, Spišské Podhradie, Buglovce, Bijacovce, Doľany na Spiši, Domaňovce, Granč-Petrovce, Jablonov, Klčov, Lúčka pri Jablonove, Oľšavica, Ordzovany, Pavľany, Roškovec, Spišský Hrhov, Studenec, Vyšné Repaše a Žehra. Vymedzené ochranné pásma sú zakreslené na priloženej mape.

Minerálne vody vyvierajúce v Baldovciach sa tvoria v mezozoických horninách (komplexy karbonatických hornín), ktoré sa ponárajú pod vnútrokarpatský flyš. Do povrchových výverov sa dostáva po zlomoch ZSZ-VJV a SV-JZ smeru, hlavne v mieste ich krížovania. Základná mineralizácia zemitého typu (kalcium-bikarbonátový) sa dopĺňa a metamorfuje pri prechode flyšovými horninami. Vody sa tu obohacujú sodnou zložkou.

Dôkaz o pôvode:

Hydrogeologická veľmi aktívna oblasť Sivej Brady má svoje pokračovanie v Baldovciach, kde sú termálne vody a kyselky. Informácie z minulosti prezrádzajú markantné rozdiely oproti súčasnému stavu. J. Ž. Kreysel [1] upozorňuje na štyri pramene využívané v Baldovských kúpeľoch.

Prvý prameň v blízkosti kúpeľov, v ktorých boli kúpeľné budovy a ubytovacie priestory pre kúpeľných hostí, ktoré v tom čase patrili grófovi Emanuelovi Czákymu ako dedičský majetok, stáli v bezprostrednej blízkosti obce. Studený prameň bol zachytený v štvorhrannej drevom obloženej nádrži a slúžil na ochladzovanie termálnej vody. Termálny prameň je vzdialený od predchádzajúceho asi 30 krokov. Voda z tohto prameňa ani v zime nezamrzala. Tretím prameňom bola kyselka. Vodu z neho využívali kúpajúci sa, a to buď čistú, alebo zmiešanú s vínom. Voda zo štvrtého prameňa sa využívala hlavne v kuchyni, bola sladká a v porovnaní s predchádzajúcimi ľahšia - menej mineralizovaná, hoci bola kvalitatívne ovplyvnená okolitými vodami s vyššou mineralizáciou.

Baldovské kúpele sa svojou úrovňou dostali koncom 19. storočia na popredné miesto medzi slovenskými kúpeľmi a ich zdravotné zameranie sa orientovalo predovšetkým na choroby chrbtice a rekonvalescenciu. Pri kúpeľnej liečbe sa využívali aj pitné kúry. Za kúpeľným domom, ako uvádza Wachtel [1], bol uhličitý prameň, z ktorého sa začiatkom 19. storočia plnila minerálna voda do fliaš. Podľa J. Mulíka [1] neskôr dostal tento prameň názov Deák. Už v roku 1780 v geografickom diele K. G. Windischa [2] sa píše, že okrem kúpeľov boli Baldovce vychýrené aj vynikajúcou kyselkou. Kúpeľná liečba zanikla po druhej svetovej vojne a využitie uhličitých zdrojov sa zameralo na komerčné využitie chutnej minerálnej vody.

Zdroje:

- (1) Rebro Augustín 1996, Vzácne a obdivované vody Slovenska, Piešťany
- (2) Windisch, Karl Gottlieb, 1780: Geographie des Königreichs Ungarn

Opis spôsobu získavania, prípadne opis originálnych, nemenných miestnych spôsobov výroby:

Baldovská prírodná minerálna voda sa získava z prírodného zdroja, ktorý vykazuje vysokú mieru stability zloženia. Hlavné zdroje sa nachádzajú v Baldovciach.

Voda sa z vrtu čerpá ponorným čerpadlom a PE potrubím dopravuje do úpravne, kde prechádza cez reakčnú nádobu ozónizátora, pieskový filter, uhlíkový filter, sviečkové filtre do akumulácie s celkovým objemom 120 000 l. Následne prechádza cez UV žiarič do výroby, kde sa plní 3 až 5 dní v týždni do sklenených 0,7 l a 0,33 l fliaš. Na linke PET je minerálna voda plnená do plastových PET fliaš s objemom 0,5 l, 1,5 l a 2 l.

Z chemického hľadiska je prírodná minerálna voda stredne mineralizovaná, uhličitá, hydrogenuhlíčanovo-vápenato-horečnatá, so zvýšeným obsahom horčička. Obsah oxidu uhličitého je vyšší ako 1 000 mg/l. Podľa osmotického tlaku ide o hypotonickú minerálnu vodu, slabo kyslú, teplotou studenú. Informačné údaje o minerálnej vode podľa potravinového kódexu Slovenskej republiky: Kyselka, bohatá na minerálne soli. Obsahuje vápnik, horčička a hydrogenuhlíčitany.

Zdroje BV-1 a B4-A v obci Baldovce, v katastrálnom území Baldovce, sú na plnenie do spotrebiteľského balenia podľa vyhlášky MZ SR č. 89/2000 Z. z. uznané za zdroje prírodnej minerálnej vody. Prírodná minerálna voda zo zdroja BV-1 sa upravuje odstraňovaním zlúčenín železa a mangánu oxidáciou vzduchom obohateným o ozón s následnou filtráciou a reintrodukciou oxidu uhličitého, na základe povolenia MZ SR na úpravu produktov číslo M/775/2003/IKŽ/92. Celková mineralizácia dosahuje 2 272 mg/l, obsah voľného CO₂ 2 000 až 2 600 mg/l, teplota vody 10 až 11,5 °C, pH 6,19. Obsah rozpustených tuhých látok je zastúpený hlavne vápnikom 374 mg/l, sodíkom 82 mg/l, hydrogenuhličitanmi 1 428 mg/l, síranmi 184 mg/l.

Mikrobiologické a biologické zloženie vyhovuje príslušným normám a prípustným limitom pre tento druh prírodných minerálnych vôd:

Baldovská prírodná minerálna voda neobsahuje žiadne psychrofilné a mezofilné, pseudomonas aeruginosa, enterokoky a koliformné baktérie. Obsahuje 3 % abiosestónu.

Baldovská minerálna voda sa plní do hygienicky bezchybného spotrebiteľského balenia takým technologickým postupom, ktorý vylučuje akúkoľvek kontamináciu cudzorodými prvkami alebo látkami pri plnení, pretože ide o uzavretý okruh medzi odberovým miestom vody a plnením do spotrebiteľského balenia.

Údaje potvrdzujúce súvislosť medzi kvalitou, vlastnosťami a zemepisným prostredím:

Kvalitatívne vlastnosti Baldovskej minerálnej vody sú dané prostredím, v ktorom dochádza k infiltrácii vody do podzemného prostredia zostupnou vrstvou. Tam sa vody obohacujú o síranové zložky alkalických zemín. Pomalým pohybom vody v podzemnej vrstve flyšových bridlíc sa pôvodne zemité a sadrové kyselky obohacujú o prvky sodíka, draslíka a podobne. Pri výstupe k povrchu sa minerálne vody miešajú s obyčajnými vodami paleogénnych súvrství. Hybnou silou pri výstupe je hydrostatický pretlak a preplynenie vôd kyslíčnikom uhličitým.

Zdroje:

- (1) Rebro Augustín 1996, Vzácne a obdivované vody Slovenska, Piešťany
- (2) Windisch, Karl Gottlieb, 1780: Geographie des Konigreichs Ungarn

Orgán zabezpečujúci kontrolu dodržiavania špecifikácie:

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
Inšpektorát kúpeľov a žriadiel
Limbová 2
837 52 Bratislava
Slovenská republika

Spôsob označenia na etikete:

Výrobca Baldovskej minerálnej vody v súlade s touto špecifikáciou má právo pri označovaní výrobku, jeho prezentácii a iných aktivitách používať označenie „Baldovská minerálna voda“. Na etiketách označujúcich výrobok musí byť toto označenie primeraným spôsobom zvýraznené.

Zástupca:

Holoubková Mária, Ing., Bratislava, SK;
